

NOKUTs tilsynsrapporter

Utviklingshemning og aldring

AOF Østfold

Februar 2018

NOKUT

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved fagskolene. Dette gjør vi blant annet ved å godkjenne nye fagskoletilbud. Fagskoleutdanning er en yrkesrettet utdanning på et halvt til to år, som bygger på videregående skole eller tilsvarende realkompetanse. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT. Alle fagskoletilbud må tilfredsstillе nasjonale kvalitetsstandarder. NOKUT godkjenner også institusjonenes interne system for kvalitetssikring.

Tilbyder/Utdanningssted:	AOF Østfold
Utdanningstilbudets navn:	Utviklingshemning og aldring
Nivå/fagskolepoeng:	Nivå 5.1, 60 fagskolepoeng
Undervisningsform:	Stedbasert
Sakkyndige:	Tone Hee Åker og Marta Grongstad
Dato for vedtak:	20. februar 2018
NOKUTs saksnummer	17/08277

Forord

Fagskoleutdanning er yrkesrettet utdanning som bygger på fullført videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. En fagskoleutdanning har et omfang på minst et halvt år og maksimalt to år som heltidsutdanning. Betegnelsen *fagskoleutdanning* er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen, må utdanningen være godkjent av NOKUT.

Vurderingsprosessen starter med at en tilbyder søker NOKUT om godkjenning av en utdanning. Søknaden blir først gjenstand for en innledende vurdering der NOKUT avklarer om forutsetningene er til stede for videre behandling, jf. fagskoletilsynsforskriften § 3-1.

Søknader som tilfredsstillende forutsetningene for behandling blir vurdert av eksterne, uavhengige sakkyndige oppnevnt av NOKUT. De sakkyndige vurderer søknaden opp mot kravene i fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Til den sakkyndige vurderingen har NOKUT oppnevnt:

- Tone Hee Åker
- Marta Grongstad

Når de sakkyndige har funnet at ett eller flere av de faglige kriteriene ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte, sendes et utkast til tilsynsrapport (kapittel 3) til tilbyder for kommentarer. Tilbyder kan da påpeke mangler eller misforståelser i de sakkyndiges innstilling. NOKUT tillater i tillegg mindre justeringer. De sakkyndige vurderer eventuelle tilbakemeldinger fra tilbyder, før NOKUT konkluderer og fatter endelig vedtak. Tilbyder har ikke kommet med et tilsvarende svar i forbindelse med denne søknaden.

I denne rapporten er har vi samlet alle vurderingene som danner grunnlag for vårt vedtak. NOKUT har konkludert med at søknaden ikke tilfredsstillende alle kravene for godkjenning av fagskoleutdanning. Det er mulig å søke NOKUT på nytt, men da forventer vi at søker har forbedret utdanningskvaliteten i henhold til vurderingene vi har gitt i denne rapporten (må-punktene).

NOKUT, 20. februar 2018

Øystein Lund
tilsynsdirektør

Innhold

1	Informasjon om søkeren	1
1.1	Informasjon om tilbyder og utdanningen	1
2	Innledende vurdering	1
3	Sakkyndig vurdering av utdanningen	1
3.1	Oppsummering	1
3.2	Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	2
3.3	Læringsutbytte (§ 3-2).....	6
3.4	Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3).....	7
3.5	Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4).....	9
3.6	Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5).....	12
3.7	Eksamen og sensur (§ 3-6)	17
3.8	Infrastruktur (§ 3-7)	18
3.9	Konklusjon etter sakkyndig vurdering	20
4	Tilsvarsrunde	21
5	Vedtak	21
6	Dokumentasjon	21
	Vedlegg 1:.....	22

1 Informasjon om søkeren

1.1 Informasjon om tilbyder og utdanningen

AOF Østfold søkte NOKUT til søknadsfristen 15. september 2017 om godkjenning av *Utviklingshemning og aldring* som fagskoleutdanning. Utdanningen er på 60 fagskolepoeng som gis på deltid over to år. Den omsøkte undervisningsformen er stedbasert, og den stedbaserte undervisningen vil finne sted på følgende studiesteder: Mysen og Fredrikstad.

AOF Østfold har allerede godkjente fagskoleutdanninger.

2 Innledende vurdering

Fra og med høsten 2017 vurderer ikke NOKUT om forutsetningene for å søke om godkjenning, er oppfylt for tilbydere som allerede har godkjente utdanninger. Vi vurderer heller ikke systemet for kvalitetssikring. Derfor inneholder ikke denne rapporten noen administrativ vurdering av kravene i fagskoletilsynsforskriften §§ 3-1 og 5-1. De sakkyndige vurderer likevel kravene i § 3-1 (1) a og § 3-1 (2)-(6).

I stedet kvalitetssikrer NOKUT grunnleggende forutsetninger og system for kvalitetssikring ved en periodisk gjennomgang av alle tilbyderes administrative og organisatoriske rutiner. Det vil komme mer informasjon om ordningen på www.nokut.no.

3 Sakkyndig vurdering av utdanningen

Teksten i dette kapittelet er de sakkyndiges vurdering. Der det forekommer «vi», er det et uttrykk for de sakkyndige. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

3.1 Oppsummering

Tilbyder søker om godkjenning av fagskoleutdanning i *utviklingshemning og aldring*. De redegjør for behovet for en slik utdanning og begrunner dette med at andelen eldre i befolkningen vil øke i fremtiden og at også personer med utviklingshemming lever lengre. De påpeker videre at mange personer med utviklingshemming opplever en aldringsprosess som forløper annerledes og starter tidligere enn det vi normalt ser i befolkningen. Behovet for kompetanse innen dette feltet er nødvendig for å sikre denne gruppen kvalitativt gode helsetjenester. Tilbyder har utarbeidet en søknad og en studieplan i samarbeid med kommuner i Indre Østfold, og tilbyder viser til et faglig nettverk med andre tilbydere av fagskoleutdanninger.

Vi vurderer at studieplanen krever omfattende endringer og ytterligere presiseringer på flere punkter. Det er særlig tre forhold vi legger til grunn for vår vurdering, og dette er knyttet til læringsutbyttebeskrivelser, undervisningspersonalets kompetanse og størrelse og stabilitet.

Det er behov for omfattende revidering av læringsutbyttebeskrivelsene både etter endt utdanning og læringsutbyttene etter endt emne. Tilbyder må vurdere sammenhengen mellom utbyttebeskrivelsene etter endt utdanning og etter endt emne og se dette i sammenheng med temaer i emnene og tilhørende litteratur. Det er også behov for å vurdere om beskrivelsene er plassert i riktig kategori og om de er på riktig nivå i henhold til NKR. Videre må tilbyder vurdere formuleringene i beskrivelsene, slik at de kommuniserer tydelig til yrkesfeltet og til studenter.

Undervisningspersonalets kompetanse når det gjelder krav om yrkeserfaring og digital kompetanse må tydeliggjøres. Vi mener også at oppgitt stillingsstørrelse på faglig ansvarlig og faglærerne ikke er forenlig med de arbeidsoppgavene som studieplanen skisserer, og det vil være vanskelig å bygge opp et fagmiljø innen utdanningstilbudet med så lav stillingsprosent som tilbyder beskriver i søknaden.

Vår vurdering er at studieplanen trenger omfattende revideringer og at undervisningspersonalets størrelse må styrkes for at studietilbudet kan godkjennes.

3.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

3.2.1 Opptak

(1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav: a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.

Vurdering

Opptakskravet til utdanningen beskrives i studieplanen og er fullført og bestått videregående opplæring med fagbrev som helsefagarbeider. Søkere med utdanning som hjelpepleier og omsorgsarbeid er også kvalifisert til å søke utdanningen. Fagskolen redegjør for muligheten til å søke opptak på bakgrunn av realkompetanse, og det fremkommer tydelig i studieplanen hvilke kriterier søker må oppfylle for å søke opptak på bakgrunn av en slik vurdering. En kandidat som søker opptak på bakgrunn av realkompetanse må ha fylt 19 år og i tillegg oppfylle ett av fire kriterier som er knyttet til teoretisk og praktisk erfaring, (jf. studieplan s. 8). Det er tydelig at vurderingene som skal ligge til grunn for realkompetansevurderingen er knyttet til det formelle opptakskravet og i henhold til fagskoleloven. I studieplanen beskriver tilbyder krav til opptak for søkere med utenlandsk utdanning, og krav til norskkunnskaper som er tilsvarende test for høyere nivå (Bergenstesten). Dette vurderer vi er et riktig krav for denne utdanningen.

Videre redegjør tilbyder for hva de mener er relevant praksis og presiserer avslutningsvis at søkere som tas opp på bakgrunn av realkompetanse ikke har anledning til å søke autorisasjon innen helsefagene.

Vi vurderer at tilbyder har en god og tydelig fremstilling av kravene for opptak til denne utdanningen.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.2.2 Samarbeid med yrkesfeltet

(2) Tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Vurdering

Samarbeid med aktører i yrkesfeltet

AOF Østfold beskriver i sin søknad et nært samarbeid med flere kommuner og institusjoner. De viser til en avtale med Fredrikstad kommune om drift av daghøyskolen. Denne avtalen innebærer at AOF Østfold skal drifte og ha det faglige og pedagogiske ansvaret for opplæringstiltak innenfor rammen av avtalen. Videre viser de til en samarbeidsavtale mellom AOF Østfold og AOF Daghøyskolen om samarbeid om blant annet praksisplasser og utvikling og evaluering av studier, men det er ikke relatert til det omsøkte studietilbudet spesielt. Det er noe uklart hvorvidt samarbeidsavtalen mellom AOF Østfold og AOF Daghøyskolen er et samarbeid med Fredrikstad kommune eller om det er et samarbeid mellom to ulike deler av AOF Østfold. Dette må tilbyder redegjøre for på en bedre måte.

Tilbyder har også lagt ved to uforpliktende intensjonsavtaler om samarbeid med Eidsberg kommune og Moss kommune. Disse intensjonsavtalene inneholder blant annet samarbeid om praksisplasser, kunnskapsutveksling, evaluering og utvikling av utdanningstilbudene til AOF Østfold. Det fremkommer heller ikke at avtalene er knyttet til denne spesifikke utdanningen eller at relevante miljøer er involvert i samarbeidet som skal inngås. Vi mener at disse uforpliktende avtalene ikke godt nok sikrer tilknytningen til yrkesfeltet. Tilbyder må beskrive samarbeidet tydeligere slik at vi kan vurdere om avtalene vil kunne bidra til å sikre studentene relevant utdanning og aktuelle praksisplasser.

Deltakelse i faglige nettverk

Tilbyder har en god redegjørelse for deltagelse i faglige nettverk og aktuelle forum i sin søknad. De samarbeider med andre sentrale aktører gjennom Studieforbundet AOF og viser også til et nært samarbeid med VOFO (Voksenopplæringsforbundet) som bidrar til et tett samarbeid med Østfold Fylkeskommune. Tilbyder er representert i styret i VOFO Østfold, fagskoleforum i Østfold og Forum for fagskoler/Abelia. Vi vurderer at dette er svært aktuelle fora å delta i og at dette sikrer god tilknytning til sentrale miljøer innen fagskoleutdanning i Norge.

Vi vurderer at tilbyder ikke godt nok beskriver sitt faglige samarbeid med aktuelle aktører i yrkesfeltet, men at de derimot har et godt etablert nettverk knyttet til fagfeltet fagskoleutdanning.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- redegjøre for sitt samarbeid med relevante aktører innen yrkesfeltet og beskrive hvilke fagmiljøer det samarbeides med og hvordan disse har bidratt til utformingen av utdanningen
- redegjøre for hvem som er part i samarbeidsavtalen mellom AOF Østfold og AOF Daghøyskolen, og hvordan Daghøyskolen kan bidra til praksisplasser for studenter
- redegjøre for sitt samarbeid med de kommunene tilbyder har inngått uforpliktende intensjonsavtaler med, for å sikre at samarbeidet kan bidra til å oppfylle avtalens intensjoner

Tilbyder bør redegjøre for hvem og hvilken posisjon undertegnede fra kommunen har, i de vedlagte avtalene om samarbeid.

3.2.3 Standarder, konvensjoner og avtaler

(3) Utdanninger som reguleres av nasjonale eller internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler skal tilfredsstille kravene i disse.

Kravet er ikke relevant for denne utdanningen.

3.2.4 Praksisavtaler

(4) For utdanninger med praksis skal det foreligge avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

Vurdering

Mal for praksisavtale

Tilbyder har utarbeidet en mal for praksisavtaler med en tilhørende praksishåndbok, «*Håndbok for veileder i praksis*». Praksishåndboken gir utfyllende og god informasjon til aktuelle praksissteder og vil være et nyttig verktøy for praksisveileder. Vi finner at praksisavtalemalen ikke inneholder alle elementene NOKUT krever. En praksisavtale må inneholde bestemmelser om eksterne praksisveilederes kompetanse og kapasitet, og regulere fagskolens og praksisveilederes oppfølging og veiledning av studentene. I tillegg må praksisavtalen beskrive praksisens læringsutbytte, omfang, eventuelle arbeidskrav i praksisperioden, og hvilke vurderingsformer som benyttes. Denne informasjon skal også gjenfinnes i studieplanen. Vi mener at disse elementene kan omtales i håndboken, fremfor i avtalen, men da må det være helt tydelig at praksisstedet forplikter seg til å lese og etterkomme kravene i håndboken.

Læringsutbyttebeskrivelsene for praksis er heller ikke beskrevet i praksishåndboken. Læringsutbyttene for praksis må fremgå av praksisavtalen eller praksishåndboken.

Det fremkommer verken i malen for praksisavtale, studieplanen eller i praksishåndboken hvor mye veiledning studenten har krav på i løpet av sin praksisperiode, annet enn at denne skal foregå jevnlig. Dette må tilbyder presisere, både overfor studentene, men også for praksisstedet og praksisveiledere. Utover dette gis det god og utfyllende informasjon om hva som forventes av praksisstedet, studenten og fagskolen i løpet av praksisperioden. Denne informasjonen gjenfinnes også i studieplanen.

Tilbyder bør presisere i sin mal hvilken utdanning malen gjelder for.

Aktuelle praksisplasser

Tilbyder har en liste over aktuelle praksissteder i Østfold fylke. De to listene som er lagt ved søknaden er knyttet til henholdsvis Mysen og Fredrikstad. Disse to listene er identiske og gir en oversikt over aktuelle virksomheter i Østfold. Det er etablert samarbeid og/eller inngått en intensjonsavtale med flere aktuelle praksisplasser som sykehjem, dagsenter for personer med demenssykdom, hjemmebaserte tjenester og omsorgstjenester. Dette er relevante praksisarenaer for studenter i denne utdanningen.

Inngåtte praksisavtaler eller intensjonsavtaler

Tilbyder har lagt ved intensjonsavtaler med Eidsberg kommune og Moss kommune om samarbeid om praksisplasser til studenter.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- presisere omfanget på veiledning fra praksisveileder i praksisperioden
- revidere malen for praksisavtaler slik at læringsutbyttene for praksis kommer med i avtalen

Tilbyder bør presisere i sin mal for praksisavtale hvilken utdanning malen gjelder for.

3.2.5 Fagskolepoeng og arbeidsmengde

(5) Utdanningen skal ha et omfang av 30, 60, 90 eller 120 fagskolepoeng.
(6) Det totale antall arbeidstimer for studentene skal normalt være mellom 1500–1800 timer per år. |
|--|

Vurdering

Tilbyder beskriver i sin søknad at studiet har et omfang på 60 fagskolepoeng fordelt på seks emner og en praksisperiode. Utdanningen utgjør til sammen 1508 studietimer fordelt mellom forelesninger, gruppearbeid, selvstudium og praksis. Dette samstemmer med kravet om minimum 1500 arbeidstimer for en student per år ved fulltidsstudium. Arbeidstimer synes rimelig fordelt i henhold til emnes varighet og antall fagskolepoeng.

Vi vurderer at utdanningens omfang og antall arbeidstimer er i henhold til de kravene som stilles i forskriften.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.3 Læringsutbytte (§ 3-2)

Utdanningen skal gi ett samlet læringsutbytte som er relevant for yrkesfeltet. Læringsutbyttet skal beskrive kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som studentene oppnår etter fullført utdanning, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

Vurdering

Utdanningen er en fagskole 1-utdanning, og læringsutbyttene skal ta utgangspunkt i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk nivå 5, fagskole 1. Tilbyder beskriver læringsutbyttet etter endt utdanning med kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse og har benyttet alle deskriptorene fra NKR knyttet til dette nivået.

Studentene skal etter endt utdanning ha kunnskap om aldringsprosesser hos personer med utviklingshemming og hva som fremmer og hemmer god helse i eldre år. De skal ha kunnskap om metoder innen miljøarbeid og faktorer som påvirker dette i ulike livsfaser og situasjoner. Videre skal studentene kunne oppdatere sin kunnskap, og reflektere over sin yrkesutøvelse innenfor rammen av sitt fagfelt. Studentene skal tilegne seg ferdigheter i å identifisere problemstillinger, vurdere og iverksette aktuelle tiltak, identifisere ressurser og ivareta pasientenes sammensatte behov. Etter endt utdanning skal studentene i tillegg kunne veilede, undervise og delta i utvikling av ny kunnskap innen feltet. Vi vurderer at læringsutbyttene er fagspesifikke, da de kommuniserer at studentene etter endt utdanning skal ha kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse innen utviklingshemming og aldring. Utover dette mener vi at flere av læringsutbyttene er upresist formulert, vanskelig å forstå, og til tider for detaljerte, slik at de av den grunn kommuniserer dårlig til aktuelle studenter og til yrkesfeltet.

Eksempelvis vil vi trekke frem to utbytter:

1. «Studenten har kunnskap om teorier, prinsipper og metoder innen miljøarbeid med mennesker med utviklingshemming, og om faktorer som påvirker miljøarbeid i ulike faser og situasjoner»

Vi setter spørsmålsteget ved om begrepene, *teorier, prinsipper og metoder* tilfører dette læringsutbyttet et mer faglig innhold. Slik det nå står vil det være nødvendig å gi ytterligere informasjon for å presisere hvilken konkrete kompetanse kandidaten har etter endt utdanning.

2. «Studenten har innsikt i felles kunnskapsgrunnlag, teoretisk plattform, verdier og lovverk for helsefagene»

Vi mener at dette læringsutbyttet er upresist og at det er uklart hva det vises til med begrepene *felles kunnskapsgrunnlag, teoretisk plattform og verdier for helsefagene*.

Videre mener vi at enkelte av læringsutbyttene er på et for høyt nivå. Dette er blant annet knyttet til utbyttet der studentene skal ha ferdigheter i å *systematisere, utvikle og formidle erfaringsbasert kunnskap, forskningsbasert kunnskap og brukerkunnskap og anvende denne i praksis*. Vi mener at en ikke kan forvente at en student på dette nivået skal kunne utvikle kunnskap på disse områdene.

Videre mener vi at enkelte av begrepene som benyttes i læringsutbyttene lett kan misforstås slik at utbyttene oppfattes å være på et høyere nivå enn de kanskje er ment å være. Dette er knyttet til begrepene *systematisk innhentet kunnskap* og til å kunne *begrunne sine vurderinger juridisk*.

Tilbyder må også vurdere om læringsutbyttene er plassert i riktig kategori. Eksempelvis mener vi at ferdighetsbeskrivelsen *studenten har kompetanse til å ivareta daglig ledelse av mindre arbeidsgrupper og enheter*, ikke er en ferdighet slik den er formulert.

Vår vurdering er at tilbyder må revidere hele sin overordnede læringsutbyttebeskrivelse for utdanningen som helhet, og benytte begreper og formuleringer som gjør læringsutbyttene fagspesifikke og presise og som kommuniserer tydelig hva studentene har av kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse etter endt utdanning. Tilbyder må også revidere læringsutbyttebeskrivelsene i alle emnene og sikre at læringsutbyttene er plassert i riktig kategori, revidere formuleringer og sørge for at læringsutbyttene for emnene ikke er gjentakelser av læringsutbyttene etter endt utdanning.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- revidere alle læringsutbyttebeskrivelsene etter endt utdanning og sikre at de er fagspesifikke, presise og kommuniserer tydelig til aktuelle studenter og til yrkesfeltet
- revidere læringsutbyttebeskrivelsene i alle emner for å sikre at deskriptorene er plassert i riktig kategori, ikke er gjentakelser av deskriptorer etter endt utdanning og vurdere formuleringene i de ulike deskriptorene
- vurdere alle læringsutbyttene slik at de er plassert i riktig kategori
- vise til en indre sammenheng mellom læringsutbyttebeskrivelsene etter endt emne og etter endt utdanning og at disse er i tråd med NKR nivå 5

3.4 Utdanningens innhold og oppbygning (§3-3)

3.4.1 Utdanningens navn

(1) Utdanningens navn skal være dekkende for innholdet og det læringsutbyttet utdanningen gir.

Vurdering

Tilbyder beskriver at personer med utviklingshemming lever lengre og at aldringsprosessen for mange med utviklingshemming starter tidligere, og forløper annerledes enn hos normalbefolkningen. Dette stiller krav til en annen kompetanse for å sikre personer med utviklingshemming en verdig alderdom.

Utdanningsnavnet dekker dermed de to overordnede områdene studiet skal sikre studentene kompetanse i, og er i så måte et dekkende navn for innhold og læringsutbytte.

Det finnes i dag sammenlignbare utdanninger med samme navn.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.4.2 Utdanningens innhold og emner

- (2) Utdanningens innhold skal være egnet for å nå læringsutbyttet.
(3) De ulike emnene skal til sammen bidra til at studentene oppnår utdanningens totale læringsutbytte.

Vurdering

Utdanningen er planlagt med seks emner, og en praksisperiode (som også må forstås som et eget emne, slik det er presentert i studieplanen): 1) Grunnelementer i helse- og sosialfaget, 2) utviklingshemming og aldring, 3) utviklingshemming og aldersrelaterte sykdommer, 4) miljøbehandling for eldre med utviklingshemming, 5) organisering, system og ledelse og 6) et selvvalgt fordypningstema med tilhørende fordypningsoppgave. Alle emner, inkludert praksis, er beskrevet med læringsutbytte, temaer og tilhørende litteratur som jevnt over ser ut til å være dekkende for en slik utdanning som tilbyder søker godkjenning for.

Det er derimot vanskelig å vurdere om innholdet er egnet for å nå utdanningens læringsutbytte, ettersom den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen er upresis, jf. vår vurdering i pkt. 3.3.

Læringsutbyttebeskrivelsene for emnene er også vanskelige å vurdere, ettersom flere av utbyttene er uklare eller plassert i feil kategori. Enkelte steder er læringsutbyttene identiske etter endt utdanning og etter endt emne, og andre steder er det kun tilføyd enkelte begreper slik at læringsutbyttet fremstår noe mer detaljert på emnenivå. Det er en manglende beskrivelse av den indre sammenhengen mellom læringsutbyttene. Vedlegg 11 i studieplanen, Indre sammenheng, gir ingen ytterligere informasjon om sammenhengene, men viser kun til samme informasjon som kan gjenfinnes i temaoversiktene til hvert emne. Tilbyders begrunnelser for utdanningens oppbygning og struktur i søknaden gir heller ikke tilstrekkelig informasjon til at vi kan vurdere hvordan tilbyder ser for seg sammenheng mellom læringsutbyttebeskrivelsene for hvert emne og beskrivelsen for endt utdanning.

Vi mener at tilbyder må revidere alle sine læringsutbytter i alle emner og vurdere hvordan det fagspesifikke i utdanningen skal kunne formuleres i tråd med NKR, både etter endt emne og etter endt utdanning. Her inngår å kontrollere at utbyttene er plassert i riktig kategori; vurdere hvordan de formuleres; se sammenheng mellom utbytter på emnenivå og overordnet nivå; og se sammenheng mellom utbytter, temaer og litteratur tilknyttet de spesifikke emnene.

I tillegg må tilbyder vise til en sammenheng mellom læringsutbyttene etter endt emne og endt utdanning.

Konklusjon

Nei, vesentlige mangler gjør at kravet ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- revidere læringsutbyttebeskrivelsene for alle emnene
- vise til en indre sammenheng mellom læringsutbyttebeskrivelsene etter endt emne og etter endt utdanning og at disse er i tråd med NKR nivå 5

3.4.3 Studieplanen

(4) Studieplanen skal tydelig vise utdanningens innhold og oppbygning.

Vurdering

Denne vurderingen tar utgangspunkt i de formkravene NOKUT stiller til studieplanen. Det er ikke en vurdering av det faktiske innholdet og organiseringen av selve studiet.

Studieplanen er oversiktlig og inneholder alle elementer i henhold til NOKUTs formkrav.

Studieplanen har en innledning hvor de redegjør for bakgrunnen for utdanningen, videre redegjør de for hvilket læringsutbytte studentene vil sitte igjen med etter endt utdanning. Opptakskravene er godt beskrevet og på side 9 i studieplanen presenterer tilbyder en tabell som gir god oversikt over studiets innhold, emner, arbeidstimer, forelesninger og selvstudium. Videre beskrives arbeidsformer, den digital læringsplattformen og en god redegjørelse for praksis og hva den inneholder. Vurderings- og eksamensordninger blir presentert på en oversiktlig måte, og det er et eget avsnitt som beskriver vurdering av praksis. Alle emner blir beskrevet med tilhørende læringsutbyttebeskrivelser, temaer for emnet, arbeidskrav, vurderinger og litteratur. Under beskrivelsen av vurderingsformer i alle emnene, skriver tilbyder at emnet vurderes til bestått / ikke bestått, men i setningen etter skriver de «*det er læringsutbytte for emnet som skal måles når karakter på emneoppgaven skal gis*». Dette må tilbyder endre, slik at det kommer tydelig frem om det er bestått / ikke bestått eller om det er karakter som er gjeldende vurderingsuttrykk.

Vi vurderer at studieplanen for øvrig tilfredsstillende NOKUTs formkrav.

Studieplanen har 11 vedlegg, som gir studentene ytterligere informasjon om praksis, vurdering i praksis og retningslinjer og maler for fordypningsoppgaver. Dette er oversiktlig og gir god informasjon til studentene. Vedlegg 11 er kommentert under punkt 3.4.2 Utdanningens innhold og emner.

Studentene får presentert studieplanen ved studiestart, og den gjøres tilgjengelig på tilbyders læringsplattform.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må endre teksten i alle emner knyttet til vurderingsuttrykk slik at det fremkommer tydelig om det er karakter eller bestått / ikke bestått studentene blir vurdert i forhold til.

3.5 Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4)

3.5.1 Veiledning og oppfølging

(1) Utdanningen skal ha et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ.

Vurdering

Et viktig pedagogisk prinsipp gjennom hele studiet er at studentene har ansvaret for egen læring. Dette innebærer at studenten viser initiativ, tar ansvar for et felles læringsmiljø, og aktivt oppsøker lærings situasjoner og læringsarenaer. Veileder/faglærer skal tilrettelegge for læring og støtte og veilede studentene i læringsprosessen. Studentene tilbys veiledning av faglærer, og det forventes at de er aktive og stiller forberedt til veiledning.

Studentene skal skrive fem oppgaver gjennom studiet, og det er satt av til sammen 12 timer til veiledning av faglærer til hver av oppgavene. Denne veiledningen omhandler veiledning på oppgaveskriving, og det gis både individuell veiledning og veiledning av studenter i grupper i disse 12 timene.

I tillegg er det lagt opp til ulike muligheter for kontakt mellom studenter og lærere gjennom skolens undervisningsplattform «A campus» med basis fra Canvas. Her kan studenter kommunisere med administrasjon, faglærer og medstudenter, og dette er et viktig verktøy for å sikre studentenes medvirkning i undervisningen. Faglærer benytter læringsplattformen til å kommentere, gi tilbakemeldinger og veiledning av studentene underveis i studiet. Studentene får opplæring i bruk av læringsplattformen.

Oppfølging

I studieplanen beskrives det på en god måte hva som forventes av faglærer i forhold til den faglige veiledningen, men vi ser ikke at det sies noe om oppfølging av studentene som omfatter forhold rundt utdanningen og studiesituasjonen. Det kan eksempelvis omhandle fravær, individuell tilrettelegging av studiesituasjonen og muligheter for yrkesveiledning. Dette ber vi om at tilbyder beskriver.

Vi viser til vurdering i 3.2.4 Praksisavtaler, hvor tilbyder må presisere omfanget på veiledning studentene får av praksisveileder.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må beskrive oppfølging av studentene som omfatter forhold rundt utdanningen og studiesituasjonen.

3.5.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

(2) Undervisningsformer og læringsaktiviteter, herunder eventuell praksis, skal være tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås.

Vurdering

Undervisningen er tilrettelagt som kveldsundervisning fra kl. 17–21, og oppsatt timeplan følges. Det fremgår i en egen tabell, i studieplanen på side 9 og 10, hvor mange forelesningstimer og gruppearbeid/selvstudium det er for hvert emne. Studentene deles inn i basisgrupper som skal gjelde gjennom hele studiet. Gruppens arbeidsform vil være avhengig av tema. Hensikten med

basisgruppene beskrives som *vekst og utvikling, utgangspunkt for gruppedynamikk og produkt- og prosessorientert*. Her savner vi en tydeligere beskrivelse av viktige forhold som må være på plass for at studiegrupper skal fungere godt sammen og at læring fremmes. Det kan eksempelvis være utarbeidelse av gruppekontrakt (studieteknikk, være forberedt, fravær o.l.) og hva studentene kan gjøre dersom gruppene ikke fungerer.

Det vektlegges arbeidsformer som fordrer aktiv deltakelse fra studentene, og at disse er nært knyttet til studentenes egne erfaringer og problemstillinger fra praksisfeltet. Det tilrettelegges også for at studentene skal samarbeide med hverandre og at arbeidsformene bidrar til å styrke studentenes motivasjon for egen utdanning. Det fremheves at en vekselvirkning mellom teori og praksis og variasjon av læringsmetoder vektlegges. Eksempler på dette er rollespill, øvelser, samtalegrupper, diskusjoner, oppgaveseminar, veiledede grupper og forelesninger.

På side 12 i studieplanen under 4.2.4 *Bruk av læringsplattform*, står det at faglærer benytter læringsplattformen til å kommentere, gi tilbakemeldinger, veiledning underveis og sette karakter. Her savner vi en nærmere redegjørelse for hvordan læringsplattformen benyttes som et pedagogisk verktøy, altså noe mere enn et informasjon- og kommunikasjons hjelpemiddel. Aktiv bruk av for eksempel faglige diskusjonsforum kan være en god arena for studentene å øve på samhandling med andre og å utveksle erfaringer og refleksjoner. Det er imidlertid ikke gitt at kvaliteten på diskusjonen er god selv om det er lagt til rette for nettbaserte faglige diskusjoner. For å legge til rette for produktiv bruk av diskusjonsforum er det viktig at studentene får en innføring i, eller kjøreregler for hvordan man kan delta for å få størst mulig faglig utbytte, for eksempel en innføring i kritisk tenkning eller argumentasjon.

Praksis er på 10 uker og utgjør 7 fagskolepoeng. Det står i studieplanen at «praksisen avvikles parallelt med teoriopplæringen», og praksis er presentert som et eget emne. Praksis er obligatorisk, og studentene skal skrive en logg og praksisrapport. Praksis skal gi rom for faglig utvikling og refleksjon og være veiledet. Omfanget av praksis på 10 uker vurderes som tilfredsstillende. Vi viser til vurdering i 3.2.4 Praksisavtaler, hvor tilbyder må presisere omfanget på veiledning av praksisveileder.

Studentene blir også veiledet av faglærer mens de er i praksis. Det gis veiledning på praksisrapport, prosjektrapport, arbeidskrav og læringsutbytte for praksis. Faglærer er tilstede i praksis sammen med praksisveileder når det gjøres midt- og sluttvurdering av studenten. Faglærer møter studentene i undervisningen som foregår parallelt med praksis, noe som også er en arena for samtaler om praksis. Gjennomført praksis vurderes til bestått eller ikke bestått. Fravær utover 10 % av praksistiden fører til «ikke bestått praksis».

Det skiller på praksis ved egen arbeidsplass og praksis på annen arbeidsplass. Ved praksis ved egen arbeidsplass, skal studentene gjennomføre et *endringsarbeid* som også benevnes som *utviklingsarbeid og utviklingsprosjekt*, og dette skal godkjennes av nærmeste leder på arbeidsplassen. En skisse av arbeidet skal på forhånd leveres skolen for godkjenning. Arbeidsgiver og student skal i samarbeid finne en form som gir studenten tid til å gjennomføre utviklingsarbeidet og det skal sikres studentstatus. Arbeidsgiver skal tilrettelegge for at studenten får veiledning i praksis. Det er utydelig i studieplanen om endringsarbeid/utviklingsarbeid/utviklingsprosjekt er det samme som prosjektrapport; vi viser til side 13, punkt 4.2.6.1 «Praksis på egen arbeidsplass» hvor det står «*Dersom studenten skal ha praksis på egen arbeidsplass skal det i løpet av praksisperioden gjennomføres et endringsarbeid/utviklingsarbeid*». Studenter som har praksis på annen arbeidsplass skal i etterkant av

praksisen skrive en praksisrapport etter gitte kriterier. Her fremkommer det ikke noe om endringsarbeid/utviklingsarbeid, slik det gjør i punkt 4.2.6.1. Den samme utydigheten finner vi i vedlagte praksishåndbok.

Studieplanens vedlegg 4, har overskriften *Retningslinjer for prosjektrapport*. I vedlegget beskrives retningslinjer for både praksisrapport og prosjektrapport. Her stemmer ikke tittelen på vedlegget med innholdet.

Begrepene fordypningsoppgave og avslutningsoppgave benyttes om hverandre i studieplanen. Dette fremstår som utydelig, og det må tilbyder rydde opp i.

I flere av studieplanens emner er tverrfaglig samarbeid beskrevet, og i læringsutbytter for emne 4 og praksis, er tverrfaglig samarbeid beskrevet som en kompetanse studentene skal utvikle gjennom studiet. Vår erfaring er at tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) er en komplisert øvelse å få til, og for å lykkes må dette settes i system, og det må være en plan for det. Vi ber tilbyder beskrive hvordan det jobbes konkret med å utvikle studentenes TPS. Dette er spesielt viktig i studentenes praksisdeler.

Vi viser forøvrig til våre vurderinger av læringsutbyttebeskrivelser i kapittel 3.3 Læringsutbytte og 3.4.2 Utdanningens innhold og emner.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- beskrive tydeligere forhold som må være på plass for at studiegrupper skal fungere godt sammen og at læring fremmes
- la det fremkomme tydelig i studieplanen hva som menes med endringsarbeid/utviklingsarbeid
- endre tittelen i studieplanens vedlegg 4 slik at den stemmer med innholdet i vedlegget
- benytte ett og samme begrep for avsluttende fordypningsoppgave gjennom hele studieplanen
- beskrive hvordan det jobbes med å fremme studentenes tverrprofesjonelle samarbeidslæring

Tilbyder bør redegjøre for hvordan læringsplattformen brukes som et pedagogisk verktøy.

3.6 Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5)

3.6.1 Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse

(1) Undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse skal være tilpasset utdanningen slik den er beskrevet i studieplanen. Undervisningspersonalet må samlet ha følgende kompetanse:

- a) Formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. For nye fagområder der det ennå ikke tilbys tertiær utdanning, kan langvarig yrkespraksis erstatte formell utdanning.
- b) Pedagogisk kompetanse relevant for utdanningen. Minst én person skal ha formell pedagogisk utdanning og erfaring, og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg.
- c) Digital kompetanse relevant for utdanningen.

d) Relevant og oppdatert yrkeserfaring.

Vurdering

Kravspesifikasjonsskjema for undervisningspersonalets kompetanse ved utdanningen *Utviklingshemning og aldring* er vedlagt søknaden. Undervisningspersonalet skal ha høyere utdanning enn det som det undervises i og aldri lavere enn tilsvarende fagskoleutdanning. Kravet er formell utdanning, i hovedsak på bachelornivå, innen helse- og sosialfag som vernepleier, sosionom, sykepleier eller annen relevant utdanning innen fagområdet. Det fremheves at undervisningspersonalet skal ha utdanning innen miljøarbeid, demensomsorg, psykososialt arbeid, brukermedvirkning. Det står også i kravspesifikasjonen at «den som underviser [skal] ha oppdatert kompetanse fra fagområdet. Vi antar det her er snakk om relevant og oppdatert yrkeserfaring, men det må i så fall fremgå tydeligere da det nå ikke er entydig. Av pedagogisk kompetanse stiller tilbyder krav om at minst én person i undervisningspersonalet har formell pedagogisk utdanning på minst nivå 6 i NKR, erfaring fra undervisning og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg. Videre står det at dette vil oftest være fagskoleansvarlig.

Når det gjelder det øvrige undervisningspersonalet, kan kravet om formell pedagogisk kompetanse kompenseres med erfaring, interesse og anlegg for pedagogisk arbeid og engasjement for fagområdet utviklingshemming. Undervisere med spesialkompetanse innen aktuelle tema innen utviklingshemming og/eller aldring vil også være aktuelle.

Tilbyder stiller krav om digital kompetanse hos undervisningspersonalet, «i det omfanget som undervisningen krever». Denne formuleringen er tilfredsstillende i personaltabellen, men i selve kravspesifikasjonen må det fremgå hva som ligger i «omfanget som undervisningen krever». Det fremmes også som en fordel at undervisningspersonalet har erfaring fra veiledning og undervisning og praktisk pedagogisk utdanning. Yrkeserfaring fra fagfeltet for dette utdanningstilbudet kreves for å sikre at undervisningen knyttes opp mot og relateres til dagens yrkesfelt.

Vi mener at undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse er tilpasset studiet slik det er beskrevet i studieplanen.

Vi viser for øvrig til vurdering av undervisningspersonalets størrelse og stabilitet i punkt 3.6.3 Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet, hvor vi skriver at tilbyder må øke stillingsstørrelsen slik at skisserte arbeidsoppgaver ivaretas og derav sikre kvaliteten på studietilbudet.

Kravspesifikasjonen må inkludere forholdstallet mellom undervisningspersonalet og studenter; i søknaden er dette angitt å være 1:20.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- tydeliggjøre at det stilles krav til yrkeserfaring hos undervisningspersonalet
- tydeliggjøre hva som er nødvendig «generell digital kompetanse»
- inkludere forholdstallet mellom undervisningspersonalet og studenter i kravspesifikasjonen

3.6.2 Praksisveiledere

(2) For utdanninger med praksis skal eksterne praksisveiledere ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.

Vurdering

I studieplanen og praksishåndboken fremkommer det at praksisveileder har ansvaret for veiledningen av studentene underveis i praksisperioden, at disse skal foregå jevnlig og sikre at studenten oppnår læringsutbyttet for praksis. Tilbyder har lagt ved en beskrivelse av kompetansekrav for undervisningspersonell, sensorer og eksterne praksisveiledere ved fagskoleutdanningen. Det er en egen beskrivelse av kompetansekrav for eksterne praksisveiledere, og disse er:

- Praksisveileder skal enten ha gjennomført og bestått tilsvarende fagskoleutdanning eller ha en 3-årig bachelorutdanning innen helse- og sosialfag
- Praksisveiledere i eldreomsorg skal kjenne læringsutbyttebeskrivelsen for fagskoleutdanningens praksisemne
- Praksisveileder skal ha kompetanse i å vurdere studentens innsats i praksis
- Kjenne vurderingskriteriene for praksis i fagskolen og ha forståelse for hva som skal til for å bestå praksis

For å sikre at eksterne praksisveiledere har tilstrekkelig kompetanse blir det i tillegg til veiledningsmateriale, delt ut en håndbok for veiledere i praksis og det blir gjennomført innføringskurs for praksisveiledere. Kompetansekrav til praksisveilederne mener vi er viktig, og følges disse kravene opp fra tilbyder, vil det være med på å sikre kvaliteten på studentenes veiledning i praksis og sikre at studentene oppnår læringsutbyttet som er beskrevet for praksis.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.6.3 Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet

(3) Undervisningspersonalet må være stort og stabilt nok til å gjennomføre fastsatte læringsaktiviteter.

Vurdering

Det søkes om opptak av studenter ved to steder i Østfold, henholdsvis Fredrikstad og/eller Mysen, med opptak av en klasse på maksimalt 20 studenter. AOF Østfold har to administrasjonssentre som betjener disse studiestedene.

I oversikt over undervisningspersonell er det utenom den faglig ansvarlige (i 50 % stilling hvorav 17 % er holdt av til undervisning og veiledning i utdanningen), oppgitt tre faglærere/veiledere som blir engasjert i 8 %, 9 % og 9 % stillingsstørrelse. Til sammen utgjør undervisningspersonalet 43 %. I

henhold til forholdstallet mellom personell og studenter, skulle tilbyder hatt 50 % av et årsverk tilknyttet undervisning og veiledning.

Videre står det i søknaden og studieplanen at faglærer skal kommunisere med studentene gjennom læringsplattformen, samt legge ut timeplaner, fagstoff, arbeidsoppgaver og henvisninger til aktuelle lenker. Faglærer benytter læringsplattformen til å kommentere, gi tilbakemeldinger og veiledning underveis – samt å sette karakter. Faglærerne skal også veilede studenten på fem skriftlige eksamensoppgaver, og på side 12 i studieplanen blir det nevnt «I timeplanen settes det av 12 timer til veiledning av hver oppgave i emne 1-5». Faglærerne skal også veilede studentene i praksis, med to studiebesøk pr. student og gjennomføring av midt- og vurderingssamtaler. I oversiktstabell side 19 og 10 i studieplanen står det at det gis samlet 375 timer forelesning til studentene. Faglærerne som skal gjennomføre forelesningene må ha tid til forberedelse, og dersom en beregner faktor 3 (1 time gjennomføring og 2 timer forberedelse), så vil forelesningene utgjøre 1125 timer. Faglærerne skal også sensurere eksamensoppgaver, samt gjennomføre muntlig eksamen av alle studentene. Av erfaring vet vi at det tar tid å reise rundt til praksisstedene og møte med praksisfelt. Tid til faglige møter med faglærerne er også viktig.

Vi mener at oppgitt stillingsstørrelse på undervisningspersonalet ikke er forenlig med de arbeidsoppgavene som tilbyder har skissert. Det vil også være vanskelig å bygge et fagmiljø hvor tre av fire faglærere engasjeres i så lave stillingsstørrelser, og det vil heller ikke være mulig å sikre studentene dersom det oppstår sykdom hos faglærerne. Et minimumskrav for stillingsstørrelsen samlet sett hos faglærerne mener vi bør være 1 stilling, altså 100 % stillingsressurs. Å bygge et fagmiljø i utdanningstilbudet mener vi er viktig for å sikre at studiet utvikles i tråd med ny kunnskap innen fagområdet, endringer i tjenesten og nye nasjonale krav og retningslinjer som har betydning for studiets innhold. Undervisningspersonalet er en viktig ressurs for at dette sikres, men da må det være både tid og ressurser til dette. Tilbyder må derfor redegjøre for hvordan fagmiljøet ved utdanningen ivaretas og utvikles.

Vi viser ellers til vurdering av faglig ansvarlig i punkt 3.6.4.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må

- øke stillingsstørrelsen til faglærerne slik at skisserte arbeidsoppgaver ivaretas og derav sikre kvaliteten på studietilbudet
- redegjøre for hvordan fagmiljøet blant faglærerne ved utdanningen ivaretas og utvikles
- redegjøre for hvordan studiekvaliteten ivaretas dersom det oppstår sykdom i undervisningspersonalet

3.6.4 Faglig ansvarlig

(4) Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig med formell faglig kompetanse. Faglig ansvarliges oppgave er å sikre at studentene gjennomfører utdanningen som beskrevet i planen og oppnår læringsutbyttet. Faglig ansvarlig må være tilsatt hos tilbyder i minimum 50 prosent stilling.

Vurdering

Faglig ansvarlig er ansatt i 50 % fast stilling ved flere utdanninger. Fagansvarliges formelle kompetanse er cand.polit. innen sosiologi, og vedkommende arbeider til daglig ved Høgskolen i Østfold, avd. for helse og sosialfag. Personens undervisning og FoU-arbeider omfatter helse og sosialpolitikk, organisering av helse og sosialsektoren, sosialt arbeid med etniske minoriteter og tiltaksutvikling i barnevern og sosialt arbeid. I svar på oppfordring til å «[o]ppgi hvilke utdanninger ansvaret gjelder, og arbeidsbelastningen i de ulike» i søknadsskjemaet, står det at faglig ansvarlig har det faglige ansvaret ved flere utdanninger, og at «omfanget overstiger ikke samlet stillingsbrøk». Det er uklart hva som ligger i «samlet stillingsbrøk», og det bør tilbyder klargjøre.

I søknaden står det at faglig ansvarlig har ansvaret for utdanningens undervisning, faglige struktur og leveranse. Den administrative staben håndterer gjennomføringen tilknyttet læringsplattformen og bistår i samarbeidet med arbeidslivet og studenter. Faglig ansvarlig vil også være delaktig i rekruttering av veiledere, samt periodiske møter med disse om faglig fremdrift, innhold og videreutvikling.

Det er viktig å få frem hvem som sikrer at gode emneplaner utarbeides, at timeplaner og læringsaktiviteter er i tråd med studiets læringsutbyttebeskrivelser og vurderingsordninger. Å administrere læringsplattformen, samt bygge den opp som et pedagogisk verktøy er fagansvarliges oppgave og ansvar, slik vi vurderer det. Vedkommende må sikre samarbeidet med faglærerne, initiere faglige diskusjoner med fokus på pedagogiske aktiviteter og studiets innhold. Faglig ansvarlig bør også sikre kontinuitet og oppfølgingen av studentene, samt påse at hele klassen følges opp og at hver enkelt student ivaretas. Ansvaret for at studentene får veiledning på arbeidsoppgaver og i praksis er også fagansvarliges ansvarsområde. Tilbyder må beskrive mere inngående hvilke arbeidsoppgaver og ansvarsområder fagansvarlige har. Samarbeid med faglige nettverk som omhandler dette studiet bør også ivaretas av fagansvarlige.

Det fremkommer ikke hvor mange andre utdanninger fagansvarlige har ansvaret for innenfor 50 % stilling og hvor stor stillingsstørrelse personen har ved Høgskolen i Østfold. Tilbyder må redegjøre for dette, da det har betydning for vår vurdering av om dette er tilstrekkelig for å sikre at studentene får den utdanningen som er beskrevet i studieplanen og oppnår læringsutbytte.

Vi viser til vurdering i punkt 3.6.3 Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- beskrive fagansvarliges ansvar og arbeidsoppgaver mer detaljert
- tydeliggjøre hva som menes med at omfanget ikke overstiger «samlet stillingsbrøk»
- redegjøre for fagansvarliges stillingsstørrelse ved Høgskolen i Østfold og hvor mange utdanninger personen har ansvaret for innenfor 50 % stilling ved fagskolen

Tilbyder bør sikre at fagansvarlig ivaretar samarbeid med faglige nettverk, som er viktig for kvaliteten på utdanningstilbudet.

3.7 Eksamen og sensur (§ 3-6)

3.7.1 Eksamens- og vurderingsordningene

(1) Eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Det må ryddes opp i begrepsbruken av hva som er evaluering og vurdering, og tilbyder må bruke disse gjennomgående riktig gjennom hele studieplanen.

Hvert emne (bortsett fra praksis) blir vurdert med at studentene innleverer en skriftlig oppgave som omtales som en emneoppgave eller skriftlig prøve med fagrelevante spørsmål. Vi viser til vurdering i punkt 3.4.3 Studieplan, hvor vi skriver at tilbyder må endre teksten i alle emner knyttet til vurderingsuttrykk slik at det fremkommer tydelig om det er karakter eller bestått / ikke bestått studentene blir vurdert i forhold til.

Praksis blir vurdert til bestått / ikke bestått, hvor «bestått» gis for prestasjoner som tilsvarer karakteren D eller bedre. Det utarbeides en skriftlig vurdering etter praksisperioden hvor det vektlegges i hvilken grad studenten har innfridd målene for praksis. Studenten har rett til å delta i vurdering av egen praktisk dyktighet. I praksishåndboken er det et vurderingsskjema for praksis, både for midt- og sluttvurdering. Praksis-/prosjektrapporten vurderes etter samme karakterskala (A til F) som fordypningsoppgaven, og teller 30 % ved avsluttende eksamen.

Skikkethet inngår i vurderingsgrunnlaget for praksis. Vi er kjent med at fagskoleloven ble endret i 2016, og det ble innført en hjemmel for å kunne innføre skikkethetsvurderinger i bestemte utdanninger. Det følger av fagskoleloven § 11 at departementet gir forskrift om at fagskolen skal vurdere om den enkelte student i bestemte utdanninger er skikket for yrket. Her vil vi anbefale at fagmiljøet jobber sammen for å utarbeide vurderingskriterier for skikkethet og at det avklares hvordan skikkethetsaker skal håndteres.¹

For å kunne gå opp til eksamen i fordypingsemnet, må studenten ha gjennomført praksis med bestått resultat, fått godkjent praksisrapport og bestått kravene i teoriemnene. Eksamen i fordypningsemnet består av en skriftlig fordypningsoppgave etterfulgt av en individuell muntlig høring. Fordypningsoppgaven kan utarbeides individuelt eller i grupper på inntil fire studenter. Fordypningsoppgaven med etterfølgende individuell muntlig eksamen vurderes med bokstavkarakter. Vurderingskriterier for fordypningsoppgaven er beskrevet i studieplanen.

Studentene innleverer et obligatorisk arbeidskrav for hvert emne, og dette kan gjøres individuelt eller i gruppe. I studentenes praksis er arbeidskravene at studentene utarbeider et veiledningsgrunnlag og en arbeidsplan med egne læringsmål (med utgangspunkt i læringsutbyttebeskrivelsen for praksis). Studentene skal også føre logg mens de er i praksis.

¹ Kommentar fra NOKUT: Kunnskapsdepartementet (KD) skal utarbeide en forskrift hvor det skal fremgå hvilke utdanninger som innbefattes av denne paragrafen. Det er per dags dato ikke klart om *utviklingshemming og aldring* vil berøres. Dersom den omsøkte utdanningen ikke omfattes av KDs forskrift, vil ikke fagskolen kunne foreta skikkethetsvurderinger for den utdanningen.

Tilbyder har ulike og varierte arbeidskrav og eksamener. Vi mener det redegjøres for eksamens- og vurderingsordninger på en grei måte, og at de valgte vurderingsformene er godt egnet til å prøve ut læringsutbyttene. Vi viser for øvrig til vurdering i punkt 3.5.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke er tilfredsstillende oppfylt.

Tilbyder må rydde opp i begrepene evaluering og vurdering.

Tilbyder bør samarbeide med fagmiljøet for å utarbeide vurderingskriterier for skikkethet og avklare hvordan skikkethetsaker skal håndteres, dersom eller i tilfelle KD beslutter å inkludere denne utdanningen i sin forskrift om skikkethetsvurdering.

3.7.2 Sensorenes kompetanse

(2) Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Tilbyder stiller de samme krav til sensorer som de har til undervisningspersonalet, samt krav om erfaring fra oppgavevurdering og karakterfastsetting. Dette mener vi oppfyller kravet i fagskoletilsynsforskriften, jf. vår vurdering i kapittel 3.6.1 om undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse. Kravene går fram av kravspesifikasjonen for undervisningspersonell.

Det fremkommer ikke om alle sensorene er eksterne. Ved en utdanning som denne, hvor fagmiljøet er lite, mener vi at det er viktig med eksterne sensorer for å sikre upartiske vurderinger av studentene.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør primært benytte eksterne sensorer for å sikre upartiske vurderinger av studentene.

3.8 Infrastruktur (§ 3-7)

Tilbyder skal ha lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

Vurdering

AOF Østfold har etablert infrastruktur på fire studiesteder i Østfold, i henholdsvis Fredrikstad, Sarpsborg, Moss og Mysen.

Det oppgis at de har følgende felles for alle de fire stedene: Innspillingsstudio for instruksjonsvideoer for veileder/faglærere, fire portable klassesett av bærbare PC-er, portabelt innspillingsutstyr, felles IT-support som dekker alle lokasjoner og kopi/printsentere i Sarpsborg og Fredrikstad for større kopiering/utskrifter. Det oppgis at de har rom for undervisning i pleie/omsorgsrom både i Mysen og i Fredrikstad, og det vil være viktig dersom det skal øves på prosedyrer og ferdigheter. Tilbyder må tydeliggjøre om det er et behov for pleie-/undervisningsrom for å oppnå utdanningens læringsutbytte, og hvis det er behov for rommet, må det inn i kravspesifikasjonen for infrastruktur.

I søknaden står det at det gis felles IT-support som dekker alle lokasjoner. Tilbyder bør redegjøre for responstid for å besvare henvendelser fra studentene som opplever et problem og hvordan dette rent praktisk ivaretas.

Det søkes om oppstart av dette studiet i Fredrikstad eller Mysen. Disse studiestedene har ett klasserom i Mysen og seks klasserom i Fredrikstad, med egne rom for undervisning i pleie-/omsorgsrom. Velferdsteknologi, grupperom og datarom finnes i Fredrikstad. Av utstyr har de White Board tavle, Flip-over, TV, videospiller/DVD, projektor, CD-spiller etc. Alle undervisningsrom har trådløst nettverk slik at studentene kan benytte egen bærbar PC med internettilkobling. Det er pause- og oppholdsrom for studentene med varm- og kalde drikkeautomater. Det oppgis at de har eget bibliotek i Mysen.

Tilbyders personale med kompetanse i lese- og skriveopplæring, samt innenfor IKT-opplæring bidrar dersom det er studenter som har behov for ekstra tilrettelegging. Dette gjelder også minoritetsspråklige, som AOF Østfold oppgir å ha lang erfaring med å undervise. Studentene kan låne bærbare PC-er dersom de har lese- og skrivevansker. Disse PC-ene kan være utstyrt med talesyntese og retteprogram tilpasset lese- og skrivevansker.

Det står i søknaden at dersom en hørselshemmet person søker opptak til fagskoleutdanning vil de lett kunne tilrettelegge med teleslynge. For synshemmede studenter vil det være til hjelp at alle presentasjoner fra veiledere og forelesere blir lagt ut på læringsplattformen, og de har digitale tavler slik at det vil være mulig å gjøre det samme med talenotatene.

Fagskolen har ansatte som gir administrativ støtte til studenter og ansatte. Fagskolen har kompetente ansatte som behersker IKT, og det gis opplæring i bruk av læringsplattformen til studentene.

Vi vurderer at studentene og ansatte har tilgang til lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må tydeliggjøre om det er et behov for pleie-/undervisningsrom for å oppnå utdanningens læringsutbytte, og hvis det er behov for rommet, må det inn i kravspesifikasjonen for infrastruktur.

Tilbyder bør redegjøre for responstid dersom studentene opplever et IT problem og hvordan dette rent praktisk ivaretas.

3.9 Konklusjon etter sakkyndig vurdering

Utdanningen anbefales ikke godkjent. Tilbyder må gjøre omfattende utbedringer i utdanningen.

Tilbyder må

- redegjøre for sitt samarbeid med relevante aktører innen yrkesfeltet og beskrive hvilke fagmiljøer det samarbeides med og hvordan disse har bidratt til utformingen av utdanningen
- redegjøre for hvem som er part i samarbeidsavtalen mellom AOF Østfold og AOF Daghøyskolen, og hvordan Daghøyskolen kan bidra til praksisplasser for studenter
- redegjøre for sitt samarbeid med de kommunene tilbyder har inngått uforpliktende intensjonsavtaler med, for å sikre at samarbeidet kan bidra til å oppfylle avtalens intensjoner
- presisere omfanget på veiledning fra praksisveileder i praksisperioden
- revidere malen for praksisavtaler slik at læringsutbyttene for praksis kommer med i avtalen
- revidere alle læringsutbyttebeskrivelsene etter endt utdanning og sikre at de er fagspesifikke, presise og kommuniserer tydelig til aktuelle studenter og til yrkesfeltet
- revidere læringsutbyttebeskrivelsene i alle emner for å sikre at deskriptorene er plassert i riktig kategori, ikke er gjentakelser av deskriptorer etter endt utdanning og vurdere formuleringene i de ulike deskriptorene
- vurdere alle læringsutbyttene slik at de er plassert i riktig kategori
- vise til en indre sammenheng mellom læringsutbyttebeskrivelsene etter endt emne og etter endt utdanning og at disse er i tråd med NKR nivå 5
- revidere læringsutbyttebeskrivelsene for alle emnene
- endre teksten i alle emner knyttet til vurderingsuttrykk slik at det fremkommer tydelig om det er karakter eller bestått / ikke bestått studentene blir vurdert i forhold til
- beskrive oppfølging av studentene som omfatter forhold rundt utdanningen og studiesituasjonen
- beskrive tydeligere forhold som må være på plass for at studiegrupper skal fungere godt sammen og at læring fremmes
- la det fremkomme tydelig i studieplanen hva som menes med endringsarbeid/utviklingsarbeid
- endre tittelen i studieplanens vedlegg 4 slik at den stemmer med innholdet i vedlegget
- benytte ett og samme begrep for avsluttende fordypningsoppgave gjennom hele studieplanen
- beskrive hvordan det jobbes med å fremme studentenes tverrprofesjonelle samarbeidslæring
- tydeliggjøre at det stilles krav til yrkeserfaring hos undervisningspersonalet
- tydeliggjøre hva som er nødvendig «generell digital kompetanse»
- inkludere forholdstallet mellom undervisningspersonalet og studenter i kravspesifikasjonen
- øke stillingsstørrelsen til faglærerne slik at skisserte arbeidsoppgaver ivaretas og derav sikre kvaliteten på studietilbudet
- redegjøre for hvordan fagmiljøet blant faglærerne ved utdanningen ivaretas og utvikles
- redegjøre for hvordan studiekvaliteten ivaretas dersom det oppstår sykdom i undervisningspersonalet
- beskrive fagansvarliges ansvar og arbeidsoppgaver mer detaljert
- tydeliggjøre hva som menes med at omfanget ikke overstiger «samlet stillingsbrøk»
- redegjøre for fagansvarliges stillingsstørrelse ved Høgskolen i Østfold og hvor mange utdanninger personen har ansvaret for innenfor 50 % stilling ved fagskolen
- rydde opp i begrepene evaluering og vurdering

- tydeliggjøre om det er et behov for pleie-/undervisningsrom for å oppnå utdanningens læringsutbytte, og hvis det er behov for rommet, må det inn i kravspesifikasjonen for infrastruktur

Tilbyder bør

- redegjøre for hvem og hvilken posisjon undertegnede fra kommunen har, i de vedlagte avtalene om samarbeid
- presisere i sin mal for praksisavtale hvilken utdanning malen gjelder for
- redegjøre for hvordan læringsplattformen brukes som et pedagogisk verktøy
- sikre at fagansvarlig ivaretar samarbeid med faglige nettverk, som er viktig for kvaliteten på utdanningstilbudet
- samarbeide med fagmiljøet for å utarbeide vurderingskriterier for skikkethet og avklare hvordan skikkethetsaker skal håndteres, dersom eller i tilfelle KD beslutter å inkludere denne utdanningen i sin forskrift om skikkethetsvurdering
- primært benytte eksterne sensorer for å sikre upartiske vurderinger av studentene
- redegjøre for responstid dersom studentene opplever et IT problem og hvordan dette rent praktisk ivaretas

4 Tilsvarsrunde

NOKUT har ikke mottatt tilbakemelding fra søkeren på de sakkyndiges vurdering i utkast til tilsynsrapport.

5 Vedtak

NOKUT anser ikke de faglige kravene for godkjenning av fagskoleutdanningen *utviklingshemning og aldring*, 60 fagskolepoeng stedbasert undervisning, ved AOF Østfold som oppfylt. Vi avslår derfor søknaden.

Vedtaket er fattet med hjemmel i

- lov om fagskoleutdanning § 2
- forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 5-1 (1) (*studiekvalitetsforskriften*)

6 Dokumentasjon

Rapporten er skrevet på bakgrunn av søknad som ble levert til søknadsfristen 15. september 2017, NOKUTs saksnummer 17/08277-1.

Vedlegg 1:

Sakkyndig komité

Kravene til sakkyndige står oppført i fagskoletilsynsforskriften kapittel 2. De sakkyndige skal vurdere om søknaden oppfyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning, jf. fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Den sakkyndige komité har bestått av følgende medlemmer:

- **Fagrådgiver Tone Hee Åker, Høgskolen i Oslo og Akershus**
Tone Hee Åker er utdannet vernepleier med videreutdanning i målrettet miljøarbeid og jobber i dag ved vernepleierutdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus. I januar 2013 fullførte hun mastergrad i helsefagvitenskap. Åker har lang arbeidserfaring fra arbeid i 1. og 2. linjetjenesten og har bred erfaring med veiledning av fagpersonell på ulike nivåer, brukere og pårørende. Frem til februar 2013 var hun ansatt som vernepleierkonsulent i Oslo kommune hvor hun hadde faglig ansvar for tjenester knyttet til vedtak om praktisk bistand og opplæring, og kurs og opplæringsvirksomhet. Hun har tidligere hatt stilling som prosjektleder i familieveiviserprosjekt ved Oslo Universitetssykehus, som vernepleierkonsulent ved Nordvoll skole og autismesenter, som fagkonsulent i habiliteringstjenesten og som fagkonsulent ved Norsk Forskningsinstitutt for barn med utviklingsforsinkelser. Åker har vært sakkyndig for NOKUT tidligere, ved vurdering av fagområdegodkjenning innen Helse og oppvekst og utdanninger som *Målrettet miljøarbeid innen tilrettelagte tjenester*, *Miljøarbeid i tjenester for mennesker med utviklingshemming* og *Psykiske lidelser og aldring hos personer med utviklingshemming*.
- **Avdelingsleder Marta Grongstad, Universitetet i Tromsø, Norges arktiske universitet**
Grongstad er utdannet sykepleier med master i sykepleie og helsefag fra Universitet i Tromsø. Hun har tatt praktisk pedagogisk utdanning, studert IKT og didaktikk og har en videreutdanning innen aldring og eldreomsorg. Grongstad har jobbet mange år som lærer og studieleder av videreutdanningsstudier innen eldreomsorg ved Høgskolen i Tromsø. Hun er nå ansatt som avdelingsleder ved bachelorutdanningen i sykepleie ved Institutt for helse og omsorgsfag, Universitet i Tromsø, Norges arktiske universitet. I 2010-2012 hadde hun permisjon fra studielederstillingen ved UIT og var ansatt i Oslo kommune som fagutviklingssykepleier ved to sykehjem. Hun startet da opp og ledet flere fag- og utviklingsprosjekter for ledere og helsearbeidere i kommunehelsetjenesten. Hun har gjennom flere år hatt et nært samarbeid med ulike utdanningsinstitusjoner, kommuner og spesialisthelsetjenesten rundt kompetanseheving av ulike helsepersonell. Siden 2013 har Grongstad deltatt i og ledet flere utvalg i forbindelse med fusjoner mellom UIT, Norges arktiske universitet og Høgskolene i Finnmark, Harstad og Narvik. Grongstad har vært medlem i NOKUTs panel som har vurdert overordnede læringsutbyttebeskrivelser innen fagskoleutdanning og vært sakkyndig for NOKUT siden 2010, hvorav også vurdert fagskoleutdanninger innen utviklingshemming og aldring. Grongstad deltok i utvalget som utredet framtidens fagskoleutdanning med NOU-rapporten «Fagskolen – et attraktivt utdanningsutvalg», 2014. I juni 2017 ble Grongstad deltager i en arbeidsgruppe som skal gjøre en institusjonsakkreditering av University College Lillebælt som er en profesjonshøgskole med tre campus i Danmark. Arbeidet sluttføres i 2018.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til tilbyder som kan medføre inhabilitet. De sakkyndige har erklært at de ikke er inhabile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, og hadde ingen merknader.